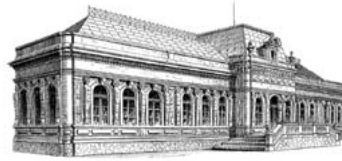

Múzejné noviny

KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Vydalo Banické múzeum v Rožňave v decembri 2019

XXXII. ROČNÍK

Banické múzeum v Rožňave v roku 2019

Milí priatelia, návštevníci a milovníci histórie, kultúry a umenia.

Je mi ctou, znova sa Vám po roku prihovoriť prostredníctvom Múzejných novín a vyjadriť vďaka za Vašu podporu počas celého roka 2019. Aj tento rok bol pre Banické múzeum v Rožňave veľmi plodným a náročným, a priniesol radosť z práce ako svojmu kolektívu tak aj svojim návštevníkom a priaznivcom.

Vďaka nášmu zriaďovateľovi, Košickému samosprávnemu kraju, ako aj Fondu na podporu umenia a Mestu Rožňava, sa nám v priebehu roka podarilo implementovať niekoľko väčších i menších projektov, ktoré prezentujeme na nasledujúcich stranách. Múzeum sa po minuloročnom sprístupnení novej Expozície baníctva a hutníctva Gemera a skompletizovaní našej ponuky v Zážitkovom centre SENTINEL, dostalo ešte viac do povedomia verejnosti, o čom svedčí zvýšený záujem návštevníkov. Rovnako ako v predchádzajúcom roku bol značný záujem aj o naše TOP podujatie - Noc múzeí a galérií 2019. Pekná odozva je aj na RETROvýstavu, výstavu o období socializmu „Čo bolo pred 1989?“, ale aj na naše ďalšie prezentačné aktivity.

Rok 2019 sa stal na Slovensku a Českej republike pripomenutím 30. výročia Nežnej revolúcie, a aj z tohto dôvodu Banické múzeum v Rožňave realizovalo viacero aktivít a podujatí venovaných tzv. obdobiu socializmu a novembrovým udalostiam v roku 1989. Tie boli prezentované pod názvom Retro (napr. RETROvýstava, Múzejný RETROdeň, apod.).

Pre našich návštevníkov sme pripravili v Galérii Banického múzea v Rožňave 13 galerijných a múzejných výstav, spojených s viacerými zaujímavými sprievodnými podujatiami. V letnej sezóne bola sprístupnená

Andrássyho obrazáreň v Krásnohorskom Podhradí, kde bola prezentovaná výstava diel významného umelca Ludovíta Felda. Počas roka boli v partnerských múzeách predstavené návštevníkom aj naše vlastné výstavy. Vo vlastnej réžii či v spolupráci sme zorganizovali zároveň aj niekoľko ďalších zaujímavých podujatí ako je Noc múzeí a galérií, veľkonočné a vianočné tvorivé dielne, letný múzejný Retrotábor, Deň baníkov, Spomienka na November 89, rôzne prednášky, atď. O viacerých úspešných podujatiach a výstavách nájdete informáciu v jednotlivých článkoch týchto Múzejných novín.

Aj tento rok zvýrazňujem a zároveň ďakujem za plodnú spoluprácu viacerým združeniam, záujmovým skupinám či jednotlivcom pôsobiacim v Rožňave a jej okolí. Výborná spolupráca nášho múzea prebiehala s Mestom Rožňava, OZ Medza a OZ Pre partnerské mestá Rožňavy, Gemerským baníckym spolkom Bratstvo, ako aj mnohými ďalšími. Veľká vďaka patrí aj všetkým obyvateľom, ktorí reagovali na našu výzvu a poskytli predmety k inštalácii RETROvýstavy a stali sa tak jej spolutvorcami. Ďakujem aj všetkým darcom predmetov kultúrnej hodnoty, ktorí ich nezištne a natrvalo poskytli múzeu za účelom ich zápisu do zbierkového fondu.

(Pokračovanie na 10. strane)

RETROvýstava

RETROvýstava v Galérii Banického múzea bola tak trochu netradičnou, a to vďaka tomu, že vznikala za pomoci obyvateľov Rožňavy a blízkeho okolia. Banické múzeum v Rožňave na začiatku roka 2019 zverejnilo výzvu na zapožičanie retro predmetov pre širokú verejnosť. Tá oslovila mnohých zberateľov a rôzne súkromné osoby, ktoré mali uložené na povalách, v pivniciach a garážach tieto už starožitné kúsky z obdobia socializmu. Do výzvy sa zapojili aj samotní zamestnanci múzea a ich rodiny a tak sa podarilo vzbierať vyše 400 predmetov. Vystavené boli predmety každodennej potreby, nábytok, elektronika, hračky, športové potreby, foto, video a audio technika a iné. Samotná výstava bola nainštalovaná a prezentovaná ako byt z obdobia socializmu s kuchynkou, obývačkou, detskou izbou a malou pracovňou. Najstaršie predmety na výstave pochádzali z 50. rokov minulého storočia, najnovšie boli zo začiatku 90. rokov. Výstava oslovila najmä staršie generá-

cie, ktorí si s nostalgiou zaspomínali na časy z detstva a mladosti.

Banické múzeum v Rožňave týmto chce poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na realizácii RETROvýstavy, či už zapožičaním alebo darovaním predmetov do múzea.

Pavol Horváth

Ludové milície - ozbrojená päť robotníckej triedy

Ludové milície, prezývané komunistickou stranou aj ozbrojená päť robotníckej triedy, vznikli v roku 1948 na základe príkazu Ústredného výboru Komunistickej strany Československa. Od začiatku februára 1948 vytvárali stranícke organizácie vo fabrikách strážne oddiely, zložené zo straníkov a ich sympatizantov. Dôvodom vzniku týchto oddielov bola údajná ochrana tovární pred reakčnými buržoáznymi silami. Na príkaz strany museli byť v pohotovosti aj mimo pracovnej doby. Po demisii vlády 20. februára 1948 boli tieto oddiely posilnené. Všetci velitelia sfornovaných oddielov boli 21. februára povolani do Prahy. UV KSČ sa na

tomto zasadnutí rozhodlo organizovať tieto jednotky vojensky a strážne oddiely boli oficiálne premenované na Ludové milície. Po prijatí demisie prezidentom jednotky Ludových milícií a útvarov Zboru Národnej Bezpečnosti uskutočnili pochod Prahou na Staromestské námestie, kde si vypočuli prejav predsedu vlády Klementa Gottwalda. V tzv. období socializmu boli nástrojom teroru komunistickej strany na zastrasovanie oponentov a demonštrovanie sily. Zúčastňovali sa osláv Víťazného februára, prvomájových slávností, osláv VOŠR a iných verejných podujatí.

(Pokračovanie na 2. strane)

Slávnostný nástup LM v Rožňave, 1967

Pripomenuli sme si 20 rokov Historickkej expozície – prezentačného múzejného depozitára

Historická expozícia Banického múzea v Rožňave už 20 rokov približuje návštevníkom netradičnou formou bohatú históriu Gemera. Prezentuje najkrajšie, najzaujímavejšie a najzaujímavejšie zbierkové predmety múzea. Nájdeme tu cenný historický materiál k dejinám Rožňavy – cechové zvolávacie tabuľky, truhlice, pečatidlá, výrobky rožňavských remeselníkov, ale i sakrálné pamiatky a pamiatky ľudovej kultúry, z ktorých zaujme najmä zbierka gemerskej keramiky, rožňavskej a muránskej kameniny či gemerského zvonkárstva.

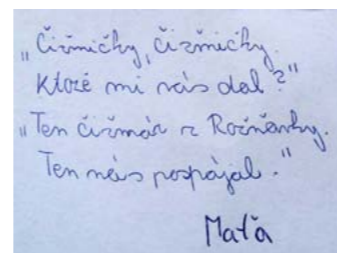
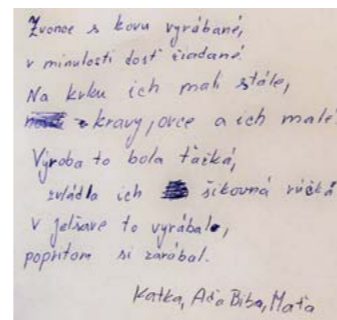
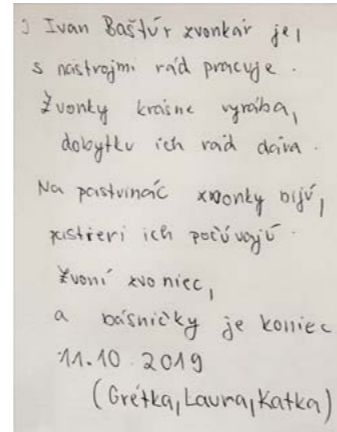
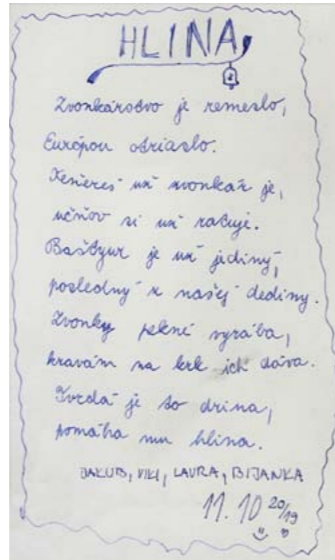
Expozícia sídli v objekte z roku 1782, v bývalej centrálnej administratívnej budove Markovej manufaktúry na spracovanie kože, ktorá je významnou pamiatkou na manufaktúrne obdobie priemyslu v Rožňave. Po konečnej likvidácii továrne v roku 1925 slúžila budova rôznym účelom, neskôr sa takmer záprakom zachránila pred plánovaným zbúraním pri realizácii nového urbanistického plánu Šafárikovej ulice. Po pamiatkovej obnove bola v roku 1977 odovzdaná Banickému múzeu v Rožňave, ktoré objekt využíva ako sídlo riaditeľstva a na prezentačné účely. V rokoch 1977 – 1989 tu bola inštalovaná Expozícia robotníckeho a komunistického hnutia v Rožňavskom okrese. Historická expozícia – prezentačný múzejný depozitár bola verejnosti sprístupnená v roku 1999.

Vzniku a sprístupneniu expozície predchádzalo množstvo príprav. Cieľom bolo uložiť do vhodných priestorov čo najväčší počet zbierok formou prezentácie rôznymi úsekmi vo výstavných priestoroch. Dôraz sa kládol na výber vystavených exponátov, tak, aby tieto čo najviac priblížili bohatú históriu Gemera. Realizáciou tejto myšlienky vznikol prezentačný múzejný depozitár ako netradičná forma prezentácie múzeál, s cieľom v celom rozsahu naplniť jedno zo základných poslání múzea – ukazovať. Do príprav expozície sa zapojil celý vtedajší kolektív múzea. Tisícky hodín mravenčej práce pri čistení, ošetrovaní, príprave úložných

plôch a nekonečnom premiestňovaní zbierok priniesli svoje ovocie. Historická expozícia – prezentačný múzejný depozitár bola slávnostne otvorená a sprístupnená verejnosti 10. septembra 1999. Takmer 6000 kusov zbierkových predmetov inštalovaných v expozícii tak už 20 rokov rozpráva príbeh o živote a zvyklostiach gemerského ľudu.

Prehliadka expozície bola pôvodne obohatená o premietanie vlastných a prevzatých videozáznamov, resp. filmov na zvlášť upravených časti expozície. Návštevníci si mohli vybrať z ponuky 11 videozáznamov z oblasti histórie a národopisu horného Gemera, ochrany pamiatok, jaskyniarstva a pod.

20 rokov Historickkej expozície sme si pripomenuli v rámci tvorivého predpoludnia so študentmi Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave. V priestoroch expozície získali študenti informácie o jej vzniku a náročnej príprave a prostredníctvom netradičnej prehliadky zameranej na jedinečné predmety a remeslá, ktoré prešli Gemer, sa dozvedeli zaujímavosti o „NAJ“ zbierkach múzea a o bohatých remeselníckych tradíciách nášho regiónu. Premietanie starých filmov o hrnciarstve a zvonkárstve ich zrejme presvedčilo a ľahkej práci hrnciara či zvonkára. Spustrením podujatia bola tvorivá činnosť. Študenti si v skupinkách vyzdobili maľbou hlinené džbány a zvolávacie tabuľku, ktorú venovali rožňavským čizmárom. Vymysleli tiež krátke básničky o remeslách a remeselníkoch. *Sylvia Holečková*

Ľudové milície - ozbrojená päť robotníckej triedy

(Pokračovanie z 1. strany)

Hlavným veliteľom jednotiek ĽM bol generálny tajomník ÚV KSC. Príslušníkov ĽM získavali na základe dobrovoľnosti z robotníckych kádrov, od obyčajných radových zamestnancov po majstrov. Veková hranica sa pohybovala od 30 rokov vyššie, boli medzi nimi aj účastníci 2. svetovej vojny a bývalí partizáni.

Ľudové milície neboli v ČSR ani neskôr v ČSSR právne konštituované. Neexistovala právna norma, ktorá by oprávňovala vznik, organizáciu a právomoc tejto organizácie. Ľudové milície porušovali zákon o zbraniach a strelive č. 147/83 Zb. a vykonávaciu vyhlášku k tomuto zákonu č. 10/64, ktoré právne upravovali možnosť získania a držania strelnej zbrane pre jednotlivcov, nie však pre organizácie. Ak členovia ĽM držali zbraň, z právneho hľadiska sa dopustili trestného činu neoprávneného držania zbrane podľa § 105 tr. zákona. Jediná právna norma, ktorá sa týkala ĽM bolo ustanovenie paragrafu 51 odst. 3 zák. 40/74 Zb., ktorá vymedzovala, že ĽM povolané k plneniu úloh za účelom zachovania verejného poriadku, ochrany a pod. mohli vykonávať len spolu s orgánmi ZNB. Táto norma upravovala len mož-

né nasadenie ĽM, nie však ich vznik a samostatnú existenciu. Jednotky boli vyzbrojené ľahkými ručnými zbraňami, samopalmi, ľahkými a ťažkými guľometmi, protitankovými zbraňami, bezzákladnými kanónmi. Disponovali vozidlami GAZ, UAZ a nákladnými vozidlami Praga V3S. Tieto vozidlá boli viditeľne označené logom ĽM, podobne ako boli značené aj vojenské vozidlá ČSLA. Vychádzkové uniformy ĽM sa líšili od armádnych uniform sfarbením (tmavomodré), maskáčové uniformy používali totožné s ČSLA. Jednotky

ĽM sa zúčastňovali spoločných cvičení s Československou ľudovou Armádou (ČSLA) a v rámci motivácie boli organizované aj rôzne súťaže milícií. V roku 1988 v socialistickej súťaži okresných štábov Ľudových milícií dosiahol Okresný štáb ĽM Rožňava najlepší výsledok.

V Rožňave fungovali ĽM pri Železodružných baniach. Sídlili na Rožňava Bani v budove oproti budove nového riaditeľstva ŽB. Sklady mali v budove Strojovej traktorovej stanice na Šafárikovej ulici. Počas Nežnej revolúcie

Príslušníci ĽM SMZ Lubeník pri ostrých strebách, Brzotin, 1968

boli jednotky ĽM v pohotovosti, ale nepredpokladá sa, že by si vzali na svoju zodpovednosť prípadný zásah proti civilnému obyvateľstvu. Bezprostredne po páde režimu bolo potrebné tieto jednotky odzbrojiť a rozpustiť. Odzbrojenie prebehlo v dvoch fázach: v 1. fáze boli odobrané ĽM zbrane a strelivo, v 2. fáze im boli odobraté uniformy a výstroj. Odzbrojenie a odstojenie ĽM v okresoch Rožňava, Rimavská Sobota a Lučenec malo na starosti vojsko z Kasární v Brezne. Tam bol povolaný do kasární šifrant a veliteľ pluku, ktorý následne povolal dôstojníkov jednotiek. Následne sa vytvorili skupiny vojakov základnej služby, ktorí dostali zbrane a ostré strelivo. Kasárne bolo zakázané opustiť a vojaci museli čakať na povel. Po vydaní rozkazu opustili kasárne s vojenskými nákladnými vozidlami Praga V3S a sprievodnými vozidlami s ozbrojenými vojakmi. Zbrane sa odovzdávali tak, že ich odovzdávali s preúčtovacími preukazmi, kde boli zoznamy zbraní a ich výrobných čísiel. Všetky zbrane boli prevezené do kasární a uskladnené vo vojenských skladoch, kde boli na základe účtovacích preukazov prevedené do evidencie armády.

Pavol Horváth

Noc múzeí a galérií 2019

Každoročné medzinárodné podujatie, Noc múzeí a galérií, zožalo obrovský úspech medzi návštevníkmi aj v tomto roku. Spolu s Múzejným dňom navštívila prevádzky Banického múzea v Rožňave necelá tisícka záujemcov.

V dňoch 17. a 18. mája 2019 sa Banické múzeum v Rožňave už tradične zapojilo do medzinárodného projektu Noc múzeí a galérií. Predzvestou celého podujatia bola finisáž výstavy ukrajinských maliarov – manželov Borisa a Viktorije Kuzmencov s názvom „Dva ja“, ktorá bola verejnosti sprístupnená od 4. apríla 2019 až do 22. mája, vďaka čomu si mohli vychutnať túto unikátnu výstavu v Galérii Banického múzea v Rožňave aj návštevníci tohtoročnej Noci múzeí.

Podujatie ďalej pokračovalo piatkovým múzejným dňom, ktorého nosnou témou bolo RETRO, z toho dôvodu dostal názov „Múzejný RETRO deň“. RETRO deň, ktorý sa konal v Zážitkovom centre SENTINEL, bol v prvom rade orientovaný pre mladších účastníkov a preto si deti mohli napríklad užiť jazdu bankým vláčikom, zacvičiť si v spolupráci s Olympijským klubom GEMER ako na spartakiáde, vyskúšať si CO masky alebo si „zaskákať na gume“. Okrem toho si mohli vychutnať aj ďalšie atrakcie a stanovišťa, rovnako aj prehliadky expozícií, ako aj zaujímavé prednášky z obdobia, ktoré dnes už

vnímate ako „retro“. Sladkou odmenou im bola cukrová vata.

V sobotu podvečer nadišiel čas na otvorenie brán Noci múzeí a galérií 2019, ktorá prebiehala od 17:00 do 23:00 hod. Veľkým lákadlom bola prehliadka Banských pracovísk s tzv. „čelovkami“, ktoré navodili dokonalú atmosféru bane. Ale ani iné expozície nezavali prázdnotou a boli takisto veľmi atraktívne, keďže boli sprístupnené všetky expozície nášho múzea a tak si všetci záujemcovia mohli vychutnať všetko, čo naše múzeum ponúka. Okrem Zážitkového centra SENTINEL teda mohli navštíviť aj Historickú expozíciu – prezentačný múzejný depozitár, v ktorom sa nachádza viac 6000 zbierkových predmetov, rovnomenú výstavu Ľudovíta Feldu v Andrásyho obrazárni, ako aj spomínanú výstavu Dva ja v galérii.

Banické múzeum v Rožňave bolo jedným z 58 organizácií, ktoré sa tento rok na Slovensku zapojili do tohto podujatia. Návštevníci múzea odchádzali nadšení a my pevne veríme, že tomu nebude inak ani na Noci múzeí a galérií 2020. *Róbert Šimko*

Gemerský banícky spolok Bratstvo, 20. výročie založenia

Dňa 30. 5. 2019 sa v budove Historickej radnice v Rožňave uskutočnilo slávnostné stretnutie pri príležitosti 20. výročia založenia Gemerského baníckeho spolku Bratstvo, na ktoré prijali pozvanie predstavitelia mesta, zástupcovia Združenia baníckych spolkov a cechov na Slovensku a priateľských baníckych spolkov, ako aj ďalší pozvaní hostia.

Význam baníctva a s ním súvisiacich povolání na osídlenie, rozkvet a rozvoj Rožňavy a okolia je nepochybny. Baníctvo živilo v regióne po stáročia celú generáciu rodín.

Keď v roku 1991 rozhodla Vláda o útlme a zastavení rudného baníctva, bola postupne ukončená ťažba na všetkých lokalitách v oblasti. Likvidácia prebiehala v mnohých prípadoch nekontrolovateľne a z mnohých vyspelých technických prevádzok ostali len ruiny. Tisíce baníkov, úpravárov, geológov, technikov ostalo bez zamestnania a možnosti adekvátne sa umiestniť na trhu práce.

Banícka hrdosť, súdržnosť a priateľstvo nenechávalo niektorým nadšencom na baňu zabudnúť. Z ich iniciatív vznikla myšlienka založenia spolku, alebo združenia, ktoré by iniciovalo zachovať technické pamiatky po banskej činnosti, banícke zvyky a tradície a v prípade potreby aj odborné prispieť a poradiť pri riešení problémov v oblasti baníctva.

Vo februári 1999 vznikol 5-členný prípravný výbor, ktorý zvolal na 30. apríla 1999 valné zhromaždenie, na ktorom bol založený Gemerský banícky spolok Bratstvo Rožňava (GBS). Valné zhromaždenie schválilo Stanovy spolku, ktoré sú zaregistrované na Ministerstve vnútra SR.

STANOVY GEMERSKÉHO BANÍCKEHO SPOLKU BRATSTVO

1. Základným poslaním Gemerského baníckeho spolku Bratstvo je obnovenie, udržiavanie a rozvíjanie tradícií, baníckych zvykov, rozvíjanie a rozširovanie poznatkov o baníctve a jeho histórii, podieľanie sa na organizácii verejných akcií, s cieľom propagácie baníctva gemerského regiónu u nás a v zahraničí.

2. Rozvíjať spoluprácu s inými spolkami a organizáciami baníckeho zamerania u nás a v zahraničí.

3. Na požiadanie podnikateľských subjektov vykonávajúcích banskú činnosť a geologické činnosti vypracovávať odborné posudky k rozvojovým a podnikateľským zámerom.

Členstvo v GBS je dobrovoľné. Členom sa môže stať každá fyzická osoba, ktorá súhlasí so stanovami spolku a prihlási sa k jeho programu. Členov spolku prijíma valné zhromaždenie.

Z radov členov GBS postupom času ubúdajú bývalí zamestnanci banských závodov, ale je potešiteľné, že pribúdajú priaznivci a sympatizanti baníctva a nadšenci baníckych tradícií. V súčasnosti má GBS Bratstvo 67 členov.

Za uplynulých 20 rokov od svojho založenia má GBS za sebou množstvo aktívnej a zanejetej práce svojich členov, ktorí sa snažia o to, „aby sa duchovné a materiálne dedičstvo našich otcov zachovalo aj pre budúce generácie“.

GBS je členom Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska, ktoré bolo založené v roku 2007 aj z iniciatívy GBS. V súčasnosti združuje 36 baníckych spolkov a cechov z celého Slovenska. GBS Bratstvo má od vzniku Združenia zástupcu aj v jeho vedení. Spolok zorganizoval, alebo sa podieľal na mnohých spoločenských, kultúrnych, či športových akciách a podujatiach. Predovšetkým to boli podujatia súvisiace s banskou a hutníckou činnosťou na Slovensku, ale aj v okolitých štátoch. Spomenuli by sme aspoň niektoré z nich.

Za jedno z najvýznamnejších je považované 4. stretnutie banských miest a obcí Slovenska v Rožňave v dňoch 26. - 28.8.2011. Zúčastnilo sa na ňom 985 účastníkov, medzi nimi bolo okrem zástupcov domácich a zahraničných baníckych spolkov a cechov mnoho významných osobností spoločenského života. Súčasťou stretnutia bola i vedecká konferencia pod názvom „720. výročie prvej písomnej zmienky o Rožňave“.

K tradičným podujatiam GBS patrí turistický pochod „Po stopách baníckej činnosti z Rožňavy do Nižnej Slanej a každý druhý rok v opačnom smere, ktorý sa koná pravidelne každý rok v poslednú septembrovú sobotu. Prvý ročník sa uskutočnil v roku 2. 9. 2004. Veľkým priánim členov GBS bolo vytvorenie pamätníka baníckej práce na Námestí baníkov v Rožňave. Po mnohých problémoch a za neúnavnej aktivity členov GBS bol nakoniec pamätník postavený zo zdrojov GBS, nie však na Námestí baníkov, ale v areáli tzv. Baníckej fontány dňa 12. 12. 2014.

GBS svojpomocne vybudoval a 4.8.2017 sprístupnil v lokalite Rákos náučný chodník v dĺžke 10 km. Na

trase je nainštalovaných 5 náučných tabulí. Chodník je navštevovaný domácimi i cezpoľnými turistami. S budovaním podobných náučných chodníkov sa uvažuje aj v ďalších lokalitách v katastri mesta Rožňava.

Medzi tradičné spoločenské akcie GBS patrí slávnostná členská schôdza, konaná každoročne pri príležitosti sviatku svätej Barbory, patrónky baníkov. Zúčastňujú sa na nej aj rodinní príslušníci, priatelia spolku a pozvaní hostia.

GBS sa zúčastnil doteraz na všetkých stretnutiach banských miest

a obcí Slovenska, na viacerých stretnutiach Európskych banských miest a obcí, ako aj v maďarskom Pécsi a v ČR v Jihlave a Příbrami. Členovia GBS sa pravidelne zúčastňujú na celoštátnych oslavách Dňa baníkov v Banskej Štiavnici a Salamandrových dňoch.

V oblasti publikačnej činnosti GBS vydal, prípadne jeho členovia spolupracovali na vydaní viacerých odborných publikácií z histórie baníctva, hutníctva a železiarstva. Spomenieme aspoň niektoré z nich: publikačno-mapový sprievodca „Po stopách histórie baníctva, hutníctva a železiar-

Šachtág - slávnostné prijímanie do baníckeho stavu

20. výročie založenia GBS Bratstvo Rožňava - odovzdávanie dakovných listov

stva, ktorého druhé vydanie vyšlo v roku 2018, Spevník baníckych piesní, zborníky z konferencií GBS Bratstvo - „520. výročie založenia hornouhorských banských miest 1487 - 2007“ a „Prínos Andrássovovcov pre baníctvo a železiarstvo v okolí Rožňavy“ (2008).

S veľkým záujmom odbornej i širokej verejnosti sa stretol v poslednom období I. a II. diel publikácie „Technické pamiatky po baníckej a hutníckej činnosti na Gemeri“. Prvé vydanie bolo v krátkej dobe vypredané. Pre veľký záujem sa urobila dotlač obidvoch dielov. V najbližšom období sa pripravuje vydanie tretieho dielu, čím by bol ukončený ucelený pohľad o baníctve v celom regióne Gemera, v súčasných okresoch Rožňava a Revúca.

Mimo publikačnej činnosti členovia GBS pravidelne prispievajú odbornými prednáškami na konferenciách a seminároch. Informácie o význame baníctva poskytujú formou prednášok aj študentom a žiakom škôl v Rožňave a okolí.

Za svoju aktívnu činnosť vyvíjanú pri propagovaní a udržiavaní baníckych tradícií, ale aj pri zviditeľňovaní regiónu Gemera nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí získal GBS Bratstvo viaceré ocenení a vyznamenaní. Medzi najvýznamnejšie patria: Cena predsedu Košického samosprávneho kraja (2013), Cena primátora mesta (2005), za aktivity a mimoriadne zásluhy bol udeľený 18-tim členom GBS Bratstvo čestný odznak ministra hos-

podárstva SR „Za zachovanie tradícií“, trom členom GBS udelilo Združenie baníckych spolkov a cechov Slovenska Vyznamenanie svätej Barbory.

Členovia GBS prezentujú na viacerých slávnostných podujatiach ukážku slávnostného šachtágu - tradície prijímania do baníckeho stavu, aj pri prijímaní nových členov spolku, čo máva u účastníkov mimoriadny ohlas.

Gemerský banícky spolok Bratstvo spája od jeho vzniku jedinečná spolupráca s Baníckym múzeom v Rožňave. Okrem iného sa spolupodieľali na organizovaní viacerých podujatí, napr. Andrásyho deň I. a II. ročník, seminár Gustáv Eisele, Alexander Müller, konferencia 500-ročná Rožňavská Meterticia a pod.

GBS preto navrhol udeliť múzeu pri príležitosti rekonštrukcie a rozšírenia objektov čestný odznak ministra hospodárstva „Za zachovanie tradícií“, ktorý prevzalo múzeum 2. 5. 2018 pri príležitosti slávnostného otvorenia vynovenej Expozície baníctva a hutníctva.

V mene pracovníkov Baníckeho múzea v Rožňave prajeme Gemerskému baníckemu spolku Bratstvo do ďalších rokov veľa elánu a veľa nových členov - pokračovateľov tradícií našich predkov.

Gabriela Kolesárová

Zdroj: Pamätnica k 20. výročiu vzniku Gemerského baníckeho spolku Bratstvo Rožňava (1999 - 2019)

Československé opevnenia na území Gemera

Záujem o túto problematiku siaha u mňa vlastne až do detstva, kedy ma upútala historická fotografia bunkra tesne pod hradom Krásna Hôrka, len pár metrov od záhrady mojej starkej, kde som sa často hrával. Snažil som sa potom dozvedieť viac o týchto opevneniach, čítal som rôzne články v časopisoch a časom sa mi podarilo navštíviť aj niekoľko miest u nás aj v Českej republike, kde sa tieto bunkre zachovali. Bola to ale stále len taká občasná záľuba bez nejakých významnejších aktivít.

Ropík, ako sa tieto malé objekty ľahkého opevnenia zvyknú prezývať (podľa skratky ROP - Riaditeľstvo opevňovacích prác) som sa intenzívnejšie začal venovať až od jesene minulého roka. Vtedy som si na výstave venovanej histórii Gemera v období 1. ČSR všimol na jednom z panelov predstavujúcom prvorepublikovú armádu opevnení, ktoré boli pred 2. svetovou vojnou stavané pozdĺž hraníc s Maďarskom, aj tu na Gemeri. Dnes by sme však tieto objekty hľadali márne, drvivá väčšina bunkrov bola totiž počas 2. svetovej vojny zničená a neostala po nich takmer ani stopa. Z viac ako troch stoviek objektov ľahkých opevnení ostali jedinými zachovalými v regióne Gemer ropík v obci Bretka v okrese Rožňava a ďalšie 2 kusy sú v blízkosti Jesenského

v okrese Rimavská Sobota. Celkovo bolo na území medzivojnovy ČSR postavených vyše 9 000 objektov najrozšírenejšieho druhu ľahkého opevnenia vzor 37, pričom na území dnešného Slovenska ich bolo postavených 1 772, z nich je dodnes zachovaných len 206.

Zdalo sa mi vhodné predstaviť túto málo známu tému aj verejnosti a v spolupráci s kolegami sme pripravili sprievodné podujatie k výstave vo forme prednášky, ktorá sa v Galérii BM uskutočnila 13. februára 2019. Na nej som popísal históriu vzniku aj zániku opevnenia, rôzne druhy bunkrov a ich výzbroj spolu s mapami a historickými fotkami, v závere som predstavil čo sa z týchto objektov zachovalo a ako vyzerajú v súčasnosti.

Z pôvodne krátkej polhodinovej prednášky bola nakoniec vyše hodi-

Ukážky výzbroje pred bunkrom v Jesenskom

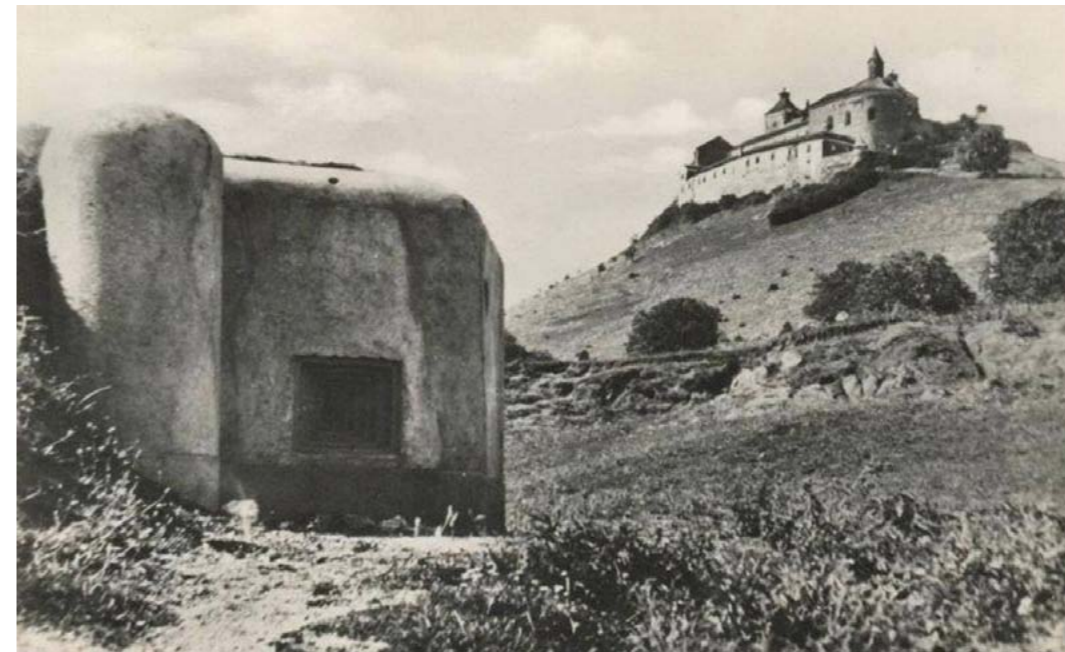
nová a veľmi príjemne ma prekvapil veľký záujem verejnosti a pozitívne reakcie publika. Vďaka nej som sa skontaktoval aj s ďalšími ľuďmi, ktorí sa venujú tejto problematike. Nadviazal som spoluprácu s Jánom Rešetárom, ktorý sa s malou partiou nadšencov snažia o opravu bunkra v Jesenskom a túto ich činnosť priamo na prednáške aj predstavil. Taktiež som sa skontaktoval s Janom Voralom, nadšencom žijúcim v Trebišove, ktorý už niekoľko rokov organizuje komentované prehlídky predstavujúce záujemcom

bunkre v okolí Slanskej Huty. Okrem Záhoria je to jediné miesto u nás, kde sa zachovala súvislá línia opevnení. Koncom apríla som sa takejto prehlídky aj zúčastnil.

Okrem toho som sa podieľal na natáčaní reportáže o týchto bunkroch, ktorá bola odvysielaná vo večerných správach televízie Markíza. Potešil ma aj ďalší záujem o prednášku, spolu s Honzom Voralom sme ju odpredzentovali na 43. Východoslovenskom tábore ochrancov prírody v Silickej Jablonici a neskôr znova v Rožňave pre členov Gemerského baníckeho spolku Bratstvo. Pekným zakončením tohtoročných aktivít bola doposiaľ posledná prednáška, ktorá sa konala 21. septembra hneď vedľa ropíka na železničnej stanici v Jesenskom. Išlo o súčasť medzinárodného podujatia Svetlá nad bunkrami, počas ktorého sa v rovnakom čase symbolicky nasvietili bunkre na území bývalého Československa na pripomenutie mobilizácie v roku 1938. Táto prednáška bola obohatená o ukážku výzbroje, spolu s kolegom Pavlom Horváthom sme do Jesenského z múzea dopravili dvojicu gulometov ktorými boli kedysi vyzbrojené tieto objekty. Okrem nich si záujemcovia mohli pozrieť aj interier a vybavenie bunkra, ktorý je vďaka niekoľkoročnej snahe partie nadšencov okolo Jána Rešetára pekne zrekonštruovaný a vybavený dobovým zariadením.

Systematický výskum týchto objektov u nás prebieha len zhruba posledných 20 rokov a keďže ide o jednu z menej známych oblastí našej histórie, ktorá ani zďaleka nie je podrobne preskúmaná, určite sa jej chceme venovať aj v budúcnosti.

Norbert Mogyorósi

Dobová fotka bunkra pod hradom Krásna Hôrka

PROJEKTY Banického múzea v Rožňave v roku 2019

Banické múzeum v Rožňave implementovalo počas roka 2019 5 projektov, ktoré boli finančne podporené z viacerých zdrojov spolu vo výške 49.266,80 EUR.

Fond na podporu umenia (FPU) je verejnoprávna inštitúcia zabezpečujúca podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu, a poskytuje finančné prostriedky aj na podporu činnosti múzeí, umeleckých aktivít a kultúry. Banické múzeum v Rožňave, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, podalo v roku 2019 v rámci aktuálnych výziev a programov FPU celkovo 7 projektov, z ktorých boli podporené 3 a to sumou 29 000 EUR, pričom spoluúčasť žiadateľa činila 2.092 eur. Múzeum riešilo úspešné projekty v týchto podprogramoch: 5.2.1 Vedecko-výskumná a prezentačná činnosť (2) a 5.4.2 Ochrana zbierkových predmetov (1). Košický samosprávny kraj, ako zriaďovateľ múzea, podporil počas roka prostredníctvom programu Terra Incognita inovatívny projekt v areáli Zázitkového centra Sentinel *Geologická bádateľňa a exteriérová časť Expozície baníctva a hutníctva Gemera* sumou 19 966,80 EUR. Aktivitu múzejníkov pri príprave RETROvýstavy podporilo z vlastného rozpočtu Mesto Rožňava (projekt *Rožňava v 2. polovici 20. storočia na fotografiách*) sumou 300 EUR. V nasledujúcich článkoch si stručne predstavíme všetkých 5 podporených projektov.

U.

fond
na podporu
umenia

Pohľadnicové leporelo

Rožňava v 2. polovici 20. storočia na fotografiách

Pri príležitosti otvorenia RETROvýstavy, do ktorej sa aktívne okrem múzejníkov zapojili aj obyvatelia Rožňavy, sa vďaka podpore z rozpočtu Mesta Rožňava podarilo vydať zaujímavý propagačný retromateriál – pohľadnicové leporelo. Zámerom úspešného projektu bolo priblížiť obraz mesta Rožňava v tzv. období socializmu a to formou historizujúceho pohľadnicového leporela RETROrožňava. Jedná sa o kolekciu deviatich pohľadníc, na ktorých sú zobrazené dobové zábery významných a obľúbených miest mesta Rožňava

v 2. polovici minulého storočia, ktoré pochádzajú z fotoarchívu múzea a archívu Mesta Rožňava. Leporelo bolo voľne k dispozícii pre všetkých návštevníkov spomínanej výstavy a časť nákladu bola odovzdaná mestu k účelom propagácie. Náklady na výrobu leporela boli vo výške 439,90 EUR, podpora z dotácie Mesta Rožňava bola vo výške 300 EUR a spoluúčasť zo strany Banického múzea v Rožňave 139,90 EUR.

Náklad leporela: 300 ks, z nákladu bolo 50 ks odovzdaných priamo Mestu Rožňava.

Pavol Lackančí

Výstava Čo bolo pred 1989?

Dňa 17. októbra 2019 sa v spolupráci so Štátnym archívom v Košiciach, pracovisko Archív Rožňava, v Galérii Banického múzea v Rožňave uskutočnila vernisáž k výstave Čo bolo pred 1989? Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, odborným garantom výstavy je Katedra muzeológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Otvorenie sa uskutočnilo symbolicky mesiac pred 30. výročím Nežnej revolúcie. Výstava Čo bolo pred 1989? je prierezom udalostí od tzv. Víťazného februára 1948, cez inváziu vojsk Varšavskej zmluvy na území Československa až po pád totalitného režimu v novembri 1989, s užším zameraním na Rožňava.

Výstava sa člení na 3 menšie celky: 1. časť predstavuje ideológiu, kultú osobnosti, slávnosti; 2. časť je zameraná na každodenný život obyvateľov a na aspekty, ktoré najviac mohli ovplyvniť život v meste ako je architektonický vývoj mesta, rozvoj dopravy a poľnohospodárstva. Obdobie socializmu výrazne zmenilo tvár mesta, začala sa rozširovať výstavba sídlisk, nákupných stredísk, kultúrnych domov a priemyselných zón, ale treba poznamenať, že mnohokrát to bolo na úkor vzácnych historických budov v centre mesta. 3. časť výstavy približuje nástroje režimu na zastrešovanie obyvateľstva a na udržiavanie poriadku – ozbrojené zložky, ďalej približuje dôležité udalosti z augusta 1968, počas ktorej bola usmrtená jedna osoba a 6 ďalších bolo zranených a chronologicky výstavba končí novembrovými udalosťami 1989 a pádom režimu.

Na výstave sú použité predmety, ktoré pochádzajú zo zbierok Banického múzea v Rožňave, doplnené o fotografie z fotoarchívu BM, tak-

Pavol Horváth

tiež boli použité materiály zapožičané od Štátneho archívu v Košiciach, pracoviska Archív Rožňava, a od súkromných osôb. Väčšina predmetov sa zachovala z bývalej Expozície robotníckeho a komunistického hnutia, ktorá sa pôvodne nachádzala na Šafárikovej 31 v budove riaditeľstva múzea. Táto expozícia zanikla spolu aj s režimom v roku 1989.

V rámci sprievodných podujatí k výstave sa konajú komentované prehliadky výstavy a prednášky pre školy a verejnosť. 15. 11. 2019 sa v spolupráci s OZ ALENKA a Belo Hebler Production uskutočnil spomienkový deň pri príležitosti osláv 30. výročia Nežnej revolúcie. Okrem komentovanej prehliadky výstavy tu boli predstavené strihové dokumenty Nežná – Cesta k slobode a Nežná – Rožňavské dialógy Podujatie ukončila beseda, na ktorú prijali pozvanie Fedor Gál a Rastislav Káčer.

Výstava potrvá do 10. 2. 2019, tešíť sa na Vašu návštevu.

RETROsvet v múzeu, letné múzejno-pedagogické dni pre deti

Naše múzeum má veľmi rôznorodú činnosť. Jeho hlavný profil – baníctvo a hutníctvo – je obohatený historickou a etnografickou zložkou, a skrz obidve galérie sa zaoberáme aj umením. Má tak veľmi široký záber a teda priestor pre múzejno-pedagogické aktivity je naozaj bohatý.

Popri múzejno-pedagogických cykloch, akým je každoročné Živé múzeum a galerijno-pedagogické zamestnania, sme sa rozhodli usporiadať aj letné múzejno-pedagogické dni pre deti. V roku 2018 to bolo podujatie s názvom Prázdninový bádateľ. V tomto roku sme sa rozhodli venovať obdobiu socializmu, v rámci ktorej sme sa zamerali na život v meste a regióne v 60. – 80. rokoch minulého storočia aj z dôvodu blížiaceho sa 30. výročia Nežnej revolúcie. Naším zámerom bolo priblížiť dnešným deťom tento kus nedávnej histórie, ako aj život a detstvo ich rodičov a starých rodičov.

V dňoch 8. – 12. júla 2019 sa tak uskutočnila vopred starostlivo pripravená detská múzejno-pedagogická aktivita RETROsvet v múzeu. Táborovej aktivite predchádzala RETROvýstava v Galérii Banického múzea, ktorá v podobnom duchu otvorila svoju bránu širokému okruhu návštevníkov ešte v máji 2019.

V Zázitkovom centre SENTINEL pokračovali hrami so stavebnicou a vyrábali sme si lampášiky.

Nasledujúci deň sa odohrával v Galérii Banického múzea, priamo v priestoroch RETROvýstavy. Absolvovali sme prezentáciu odievania 60. – 80. rokov minulého storočia, ktorú sme spojili s módnou prehliadkou. Naučili sme sa s Robom Šimkom pesničky z detstva našich starých rodičov, vyrobili sme si dobové a súčasné odznaky, batikovali sme tričky a nakoniec sme si aj zatancovali. Zároveň sme napísali a poslali poštou domov RETROpohľadnicu rodičom.

Jeden deň sme trochu aj cestovali. V rámci pátrania za zašlou kultúrou baníkov sme navštívili kino Stachanov na Železníku – národnú kultúrnu pamiatku. V kine sme si premietli dobové kreslené detské filmy a od pána Beneho s manželkou sme si zábavnou formou vypočuli históriu kina Stachanov. Takto sme spoznali okolie Železníka.

Záverečná fotografia účastníkov projektu RETROsvet v múzeu

Naša 5-dňová aktivita bola každý deň špecifická a tematicky zameraná, čomu bol prispôsobený aj program jednotlivých dní. Na aktivitách sa zúčastnilo 20 detí z Rožňavy a okolia.

Prvý deň bol venovaný dobovej architektúre a umeniu. Absolvovali sme prehliadku mesta Rožňava, v rámci ktorej sme upriamili pozornosť detí na exteriérové plastiky, mozaiky a na socialistickú výstavbu mesta. Po prehliadke mesta sme výtvarne spracovali našu architektonickú potulku. Vyrobili sme si mozaiku.

Ďalší deň bol orientovaný na oblasť, ktorá zásadne určovala priemysel danej doby na Gemeri – baníctvo. Navštívili sme Rožňava Baňu, niekdajšie centrum železozorudného baníctva, kde sídlilo aj riaditeľstvo. Prezreli sme si pozostatky budov závodu a zahráli sme sa na permoníkov. Po obede sme

V posledný deň sme sa sústredili na stravovanie a stravovacie zvyklosti 60. – 80. rokov minulého storočia. Našli sme si ozdoby na zástery. V ušitých zásterách sme pripravili klasické jednotubky a sladké pochúťky. Na záver dňa sme si vyrobili aj kľúččky s technikou makramé.

Deti prežívali tento bohatý program s veľkým záujmom, svoje zážitky si pribežne poznačili do svojich zápisníkov/denníkov. Týmto aktivitami sme chceli upriamiť detskú pozornosť na nedávnu minulosť a spôsob života svojich rodičov a prarodičov, ktorá má svoje viditeľné stopy aj v našom meste a regióne. Je dôležité, aby sa nezabudlo ani na túto dobu, ktorú by rôznorodo vnímali aj naše deti, keďže pre nich to je už takisto história.

Bol to skutočný zážitok aj pre nás

múzejný tím, v ktorom výborne pracovali J. Neubauerová, I. Liptáková, J. Kelemenová, G. Badin spolu s dobrovoľnými pomocníkmi Sarah Gembicovou a Evičkou Línerovou. Zároveň ďakujeme za spoluprácu Občianskemu združeniu Vesna a Občianskemu združeniu Skryté poklady Slovenska. Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

V týchto našich aktivitách mienime pokračovať aj v ďalších rokoch, v roku 2020 chystáme sa venovať téme UNESCO. Je pre nás dôležité, aby naše múzejno-pedagogické aktivity boli prístupné pre deti, aby boli naviazané na naše múzejné zbierky a výstavy a zároveň aby aktuálne a reagovali na krajinné a svetové výzvy.

Gabriella Badin

Múzeum realizovalo dôležitý projekt zameraný na ochranu zbierkového fondu výtvarného umenia

Aj v roku 2019 Banické múzeum v Rožňave podalo do grantového systému Fondu na podporu umenia (FPU) do programu 5.4.2 Ochrana zbierkového fondu tri projekty. Z nich, aj na základe osobného vypočutia predkladateľa pred schvaľovacou komisiou v marci 2019, bol podporený projekt *Radšej visieť než ležať!*. Ten je zameraný na vybavenie depozitára pre Fond výtvarného umenia mobilným závesným rámovým systémom pre uloženie výtvarných diel, ktorý rieši bezpečné a účelné uloženie cenných zbierkových predmetov. Projekt sa realizoval v depozitárnych priestoroch v Galérii Banického múzea v Rožňave.

Pred samotnou realizáciou projektu bola potrebná príprava miestnosti, nakoľko tu boli pôvodne uložené zbierkové predmety z Fondu národopis – materiál drevo. Vypratávanie a revidovanie

zbierkových predmetov prebehlo v mesiaci november. Začiatkom decembra sa vo vlastnej réžii priestor depozitára vymaľoval a upratol, následne prebehla montáž podlahy po mobilné závesné rámy. Až po týchto prípravách mohla v nasledujúcich dňoch prebehnúť samotná montáž mobilného závesného rámového systému. Na začiatku roka 2020 sa zrealizuje premiestnenie – uloženie v počte cca 1400 výtvarných diel do nových depozitárnych miestností – už za využitia nových úložných systémov.

Fond na podporu umenia na realizáciu projektu schválil čiastku vo výške 25 000,00 EUR, spolufinancovanie zo strany múzea tvorilo 5 356,41 EUR, celkové náklady na projekt sú 30 356,40 EUR. Projekt podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

Gejza Hermélyti

Mobilný závesný rámový systém pre uloženie výtvarných diel

Projekt Geologická bádateľňa a Exteriérová časť Expozície baníctva a hutníctva Gemera

Banické múzeum v Rožňave bolo v roku 2019 úspešné aj pri uchádzaní sa o finančné prostriedky na realizáciu projektu: *Geologická bádateľňa a Exteriérová časť Expozície baníctva a hutníctva Gemera* v rámci výzvy Košického samosprávneho kraja na posilnenie regionálnej identity **Tradície inšpirujú inovácie**. Zámerom výzvy bolo posilnenie regionálnej kultúrnej identity najmä u mladej generácie prostredníctvom inovácie kultúrnej ponuky na trhu a vytvorenia unikátnych kultúrnych služieb odrážajúcej unikátnosti regiónu, ktoré pritiaľnu domáceho i zahraničného návštevníka.

Projekt „Geologická bádateľňa a Exteriérová časť Expozície baníctva a hutníctva Gemera“ si dal za úlohu vytvoriť na nádvorí areálu interaktívnu Geologickú bádateľňu a doplniť Expozíciu baníctva a hutníctva Gemera o exteriérovú časť – prezentáciu výrobov gemerských železiarní a zlievarní, čím sa vytvorí zaujímavý nový produkt Banického múzea v Rožňave. Hlavnou cieľovou skupinou je študujúca mládež, nakoľko aj odborná náročnosť a aktivity múzejnej pedagogiky v Geologickej bádateľni budú prispôbené tejto vekovej kategórii. Jednotlivé stanovišťa vtiahnu návštevníka do témy

geológie, ktorá je v regióne Gemera jedinečná.

Projekt je realizovaný s finančnou podporou Košického samosprávneho kraja v rámci programu Terra Incognita. Výška účelového navýšenia rozpočtu bola 19 966,80 EUR.

Slávnostné otvorenie Geologickej

bádateľne a exteriérovej časti expozície sa uskutočnilo 28. novembra 2019 za prítomnosti predsedu Košického samosprávneho kraja, Rastislava Trnku, ako aj za účasti ďalších hostí vrátane zástupcov školských zariadení v Rožňave a blízkom okolí.

Jaroslava Neubauerová

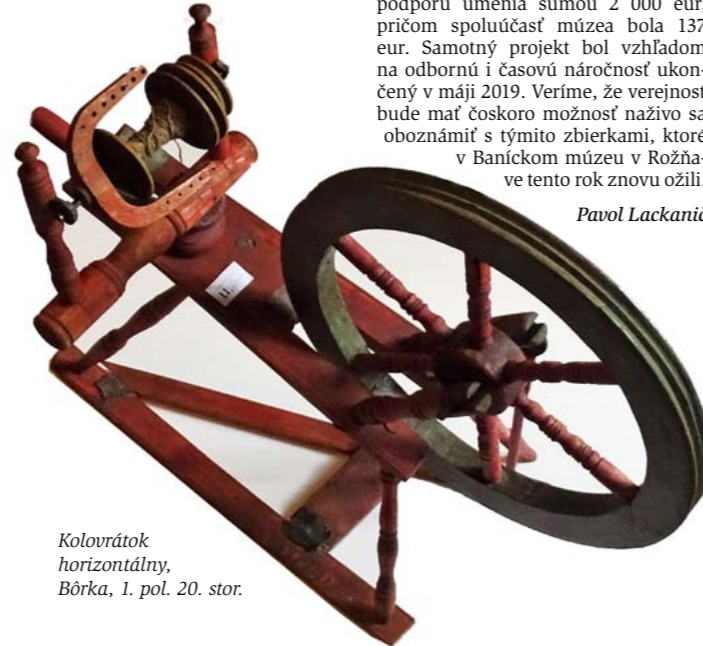

„A predsa sa točím...“ alebo ako v múzeu ožili kolovrátky

Banické múzeum v Rožňave, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, v tomto roku zavŕšilo takisto projekt, s ktorým sa začalo ešte v roku 2018 a bol zameraný na odborné ošetrovanie a zlepšenie stavu 12 kusov zbierkových predmetov – ľudových drevených kolovrátkov z Fondu národopis. Ošetrované exponáty pochádzajú z regiónu Gemer (Rožňava, Meliata, Brdárika, Bôrka, Kameňany, Licince) a sú datované do obdobia konca 19. a polovice 20. storočia. Jedná sa o jedinečný súbor drevených predmetov,

ktoré v minulosti na našom vidieku nechýbali v žiadnej domácnosti, nakoľko boli nenahraditeľné pri spracovaní textilného rastlinného vlákna. Tieto exponáty si zaslúžia pozornosť nielen odborníkov ako aj širšej verejnosti a teraz po ich zreštaurovaní si už zaiste nájdú v múzeu či mimo neho uplatnenie na rôznych výstavách, tvorivých dielnach a ďalších prezentačných aktivitách súvisiacich s témou tradičného odevu. Projekt reštaurovania kolovrátkov **A predsa sa točím...** podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia sumou 2 000 eur, pričom spolučasť múzea bola 137 eur. Samotný projekt bol vzhľadom na odbornú i časovú náročnosť ukončený v máji 2019. Veríme, že verejnosť bude mať čoskoro možnosť naživo sa oboznámiť s týmito zbierkami, ktoré v Banickom múzeu v Rožňave tento rok znovu ožili.

Pavol Lackanič

Kolovrátko horizontálne, Bôrka, 1. pol. 20. stor.

Ludovít Feld – malý gigant (19. 03. 1904 – 8. 05. 1991)

Významný košický kresliar a grafik Ludovít Feld sa narodil v početnej chudobnej židovskej rodine. Jeho rodičia František a Amália Feldovci mali 9 detí. Bol veľmi talentovaný a prvé výtvarné pokusy môžeme datovať do rokov 1916 – 1923. V ôsmich rokoch prestal rásť. Dôvodom bolo ochorenie – diagnóza hypofýzárne trpasľstvo (nanosómia pituitária). Mal nedostatok rastového hormónu, ktorý produkuje hypofýza. S týmto hendikepom musel žiť celý život.

Kresleniu sa učil u Sama Oravca. Neskôr, v rokoch 1920 – 1925 študoval na súkromnej kresliarsko-grafickej škole Eugena Króna v Košiciach. V tom čase prvý krát vystavoval. V rokoch 1925 – 1933 študoval grafiku na Akadémii výtvarných umení v Budapešti. Jeho profesormi boli Viktor Olgyai a Nándor Lajos Varga. Prvé perzekúcie Židov sa začali už v Maďarsku a možno práve preto sa zriekol judaizmu a konvertoval na kresťanstvo. Nebol to však najlepšie riešenie, pretože židia, vrátane rodiny, ho odmietli a kresťania – katolíci ho neprijali, pretože bol Židom.

(Auschwitz-Birkenau). Ako 41 ročný bol aj on deportovaný ako väzeň číslo A 7740. Pre jeho malý vzrast ho zaradili medzi deti. Hrôzy vyhladzovacieho tábora prežili len jeho dvaja súrodenci Frida a Ignác. Život mu zachránil jeho talent – kreslenie. Stal sa kresliarom a portrétistom ohavného lekára Dr. Mengeleho. Na jeho príkaz musel portretovať zvláštne typy zajatcov, ľudí, ktorí mali telesný alebo mentálny hendikep. Kreslil aj vojakov a dôstojníkov Schutzstaffel – SS. Tieto kresby sa však nezachovali, ale tie, ktoré Feld vytvoril na základe svojich spomienok po

Socha L. Felda v areáli ortodoxnej synagógy v Košiciach, zdroj internet

popri iných témach začal spracovávať aj tému holokaustu. Boli to diela napr. Pamiatka na Osvienčim, Košické geto – Tehelňa alebo Otec a syn. Diela sú prevedené ceruzou, uhľikom alebo ručkom, sú tmavé, temné a dôkladne vypracované.

Povojnové roky v budovateľskom duchu vytvorili námet pre mnohých umelcov. Feld sa venuje kresbe remeselníkov, baníkov, kovoobrábačov v železiarňach, zaznamenáva prácu poľnohospodárov pri žatve a pri rôznych iných prácach. Neskoršie sa jeho tvorba sústreďuje hlavne na staré košické centrum, kreslí košický Dóm sv. Alžbety, Miklušovu väznicu, Mäsiarsku ulicu, Urbanovu vežu a mnoho ďalších malebných zákutí Košíc. Oslovlila ho však aj príroda, v ktorej nachádza pokoj. V sedemdesiatych rokoch často navštevoval obec Krásnohorské Podhradie, kde si našiel ubytovanie na súkromí u pani Margity Mogyorósiovej. Starší občania si ho dodnes pamätajú, ako malý chlovičiek s malou stoličkou brázdil okolie a stále kreslí. „Lajoš báči“, ako ho mnohí volali, kreslí hrad Krásnu Hôrku z rôznych pozícií, túla sa po okolitých lúkach a hľadá námet, ktorý ho zaujme.

Ku koncu života kreslí už len v Košiciach, málo cestuje, nedovolí mu to

nej veľkosti je sochár Juraj Bartusz, ktorý sa s Feldom osobne poznal.

18. 07. 2017 bol slávnostne v Košiciach pomenovaný park, ktorý nesie jeho meno – Feldov park a je to priestranstvo v Starom Meste známe ako Senný trh. V parku o rok neskôr, 23. 09. 2018 bol odhalený pamätník s jeho podobizňou, ktorý má tiež pripomínať tragédiu holokaustu.

Banické múzeum v Rožňave vo svojich výstavných priestoroch v historickej Andrassyovskej obrazárni v Krásnohorskom Podhradí dňa 9.05.2019 sprístupnilo verejnosti výstavu pod názvom Ludovít Feld (1904 – 1991). Prezentované tu boli diela tohto významného košického umelca európskeho významu. Výstavu pripravila Východoslovenská galéria a bola doplnená dielami Banického múzea v Rožňave. Banické múzeum vlastní 20 diel autora, z ktorého bolo prezentovaných 9. Kurátorom výstavy bol Mgr. Michal Štofa, odborný pracovník galérie.

Múzeum pripravilo k tejto výstave v Andrassyovskej obrazárni v Krásnohorskom Podhradí zaujímavé sprievodné podujatia, ktorými sme si pripomenuli ťažkú životnú dráhu malého chlovičika obrovského formátu – Ludovíta Felda.

Dňa 31. 05. 2019 múzeum pripravilo prednáška s prezentáciou PhDr. An-

Náhrobný kameň Ludovíta Felda v košickom židovskom cintoríne (zdroj internet)

jeho zdravotný stav. Zomiera vo veku 87 rokov dňa 18. mája 1991 a pochovaný je na košickom židovskom cintoríne.

Ludovít Feld bol výnimočný človek, s obrovským nadaním, ochotný pomôcť. Svojich žiakov často učil: „Prekonávajte problémy ľudstva, hľadajte dobro. Je ľahké byť zlým, ale dobru sa treba naučiť“.

Z vďaky a úcty občania mesta Košice, židovská náboženská obec a mestské zastupiteľstvo v Košiciach prispeli ku vzniku viacerých pamätných miest, ktoré nám stále budú pripomínať jedinečné umenie a ťažkú životnú dráhu vzrastom síce malého, ale duchom obrovského človeka – Ludovíta Felda.

17. septembra 2015 sa konalo slávnostné otvorenie Kultúrneho centra, pamätnej izby a galérie Ludovíta Felda v Košiciach na Puškinovej ulici v areáli ortodoxnej synagógy.

Židovská náboženská obec v areáli synagógy v Košiciach dňa 17. 09. 2016 slávnostne odhalila sochu L. Felda a pripomenula si 25. výročie jeho úmrtia. Autorom bronzovej sochy v život-

drey Ševčovičovej pod názvom Životné podmienky väzňov v koncentračnom tábore Auschwitz – Birkenau.

Život a dielo Ludovíta Felda, pod týmto názvom dňa 18. 06. 2019 priblížil jeho životnú dráhu odborný pracovník Východoslovenskej galérie a kurátor výstavy Mgr. Michal Štofa

19. 09. 2019 Banické múzeum zabezpečilo a premietlo dva dokumentárne filmy o životnej dráhe umelca: a) Štetcom a perom písané (25 minútový film) z roku 1979, kde Feld sám vypovedá o svojom živote a tvorbe, b) Maliar doktora smrti (45 minútový film) z roku 2013 približuje neobvyčajný životný príbeh prenasledovaného, odsúdeného, zvrhnutého, hendikepovaného, opovrhovaného a predsa nezlomeného človeka – umelca Ludovíta Felda.

Výstava bola sprístupnená verejnosti do 29. septembra 2019.

„Môj život mi pripomína semenko, zasiaté pod balvan, pokrútené a slabé, derie sa za slnkom, rastie a prináša plody“ – Ludovít Feld.

Eva Lázárová

Pred 150 rokmi sa narodil Rudolf Hazslinszky, prvý riaditeľ Mestského múzea v Rožňave

Historik, profesor, publicista, novinár, muzeológ, spoluzakladateľ a prvý riaditeľ Mestského múzea v Rožňave Rudolf Hazslinszky, sa narodil 4. decembra 1869 v Prešove. Vo svojom rodnom meste ukončil gymnázium, v Budapešti vyštudoval históriu a archívnicstvo. V roku 1894 získal titul doktor filozofických vied. Pôsobil ako stredoškolský profesor na gymnáziách v Prešove, Bekešskej Cabe, Banskej Bystrici, Rimavských Sobotach a od roku 1898 na evanjelickom gymnáziu v Rožňave, kde okrem histórie a zemepisu vyučoval aj jazyky - latinčinu, maďarský jazyk a literatúru a gréčtinu. Mimoriadne aktívny bol v publikačnej činnosti. Vo svojich vedeckých prácach sa venoval predovšetkým starším dejinám Uhorska. V rokoch 1902 - 1903 pracoval ako redaktor novín

Sajó Vidék, neskôr, v rokoch 1906 - 1910 bol šéfredaktorom týždenníka Rozsnyói Híradó. Je autorom prvého sprievodcu Rožňavou a okolím pod názvom Kalauz Rozsnyó és vidéke számára, vydaného v roku 1910 v Rožňave.

Rudolf Hazslinszky bol jedným z iniciátorov založenia Mestského múzea v Rožňave v roku 1912 a jeho prvým riaditeľom. Pod jeho vedením bola v spomínanom roku v priestoroch Mestského domu otvorená prvá expozícia Mestského múzea v Rožňave. Hazslinszky kládol veľký dôraz na zbierkotvornú činnosť. Zbierky múzea považoval za zdroj poznania, preto ich často využíval aj vo svojej pedagogickej praxi. Zoznam nadobudnutých predmetov s menami darujúcich pravidelne zverejňoval v regionálnom

týždenníku Rozsnyói Híradó. Tento rôznorodý materiál bol základom pre rozvíjajúcu sa muzeálnu činnosť. Hazslinszky svojou prácou, neúnavným úsilím o rast zbierkového fondu a vďaka darom od občanov mesta, položil základy bohatého fondu Mestského múzea.

Rudolf Hazslinszky zomrel 19. septembra 1914 v Rožňave. Pochovaný je na rožňavskom cintoríne.

V roku 2019 si pripomíname 150. výročie narodenia a 105. výročie úmrtia tejto významnej osobnosti Rožňavy a rožňavského múzejníctva.

V historickom fonde Banického múzea v Rožňave evidujeme fotografie, rukopisy, denník a album výstrižkov novinových článkov Rudolfa Hazslinszského.

Sylvia Holečková

Fotografia Rudolfa Hazslinszkyho, 1914. Zbierkový fond Banického múzea v Rožňave, fond História I

XXIII. ročník konferencie Etnológ a múzeum

V dňoch 24. - 26. septembra 2019 sa konal odborný celoslovenský seminár/konferencia Etnológ a múzeum. Seminár od roku 1997 organizuje Etnologická komisia pôsobiaca v rámci Zväzu múzeí na Slovensku. Išlo o 23. ročník, ktorý sa uskutočnil v Novohradskom múzeu a galérii v Lučenci. Konferencia je zameraná na rôzne témy z etnologickej praxe v múzeách na Slovensku, a tento ročník sa venoval téme Expozičná, výstavná a prezentačná činnosť po roku 1989.

Konferencia priniesla viacero pohľadov na vývoj expozicnej a výstavnej činnosti v slovenskom múzejníctve. S úvodnou prednáškou, Expozičná a výstavná činnosť - okno do zbierkového fondu múzea, sa predstavila Gabriela Podušelová. Nasledovala analýza výstavnej činnosti etnológov za roky 2015 - 2017 od Evy Ševčíkovej a dva veľmi zaujímavé prezentačné projekty Slovenského národného múzea zamerané na národnostné menšiny a spoluprácu so strednými umeleckými školami, ktoré predstavila Hana Zelinová a Mária Halmová. Prehľad výstavnej a prezentačnej činnosti Etnografického oddelenia Východoslovenského múzea v Košiciach priblížila Klaudia Buganová a prezentáciu tradičnej ľudovej kultúry v Západoslovenskom múzeu v Trnave Aneta Vlčková. Etnografické expozície a výstavy ďalej prezentovali aj Izabela Danterová z Vlastivedného múzea v Galante, Iveta Géczyová z Hornonitrianskeho múzea v Prie-

vidzi, Dita Andrušková, PhD. zo Záhorskeho múzea v Skalici a Maroš Demko a Jozef Hrabovský zo Zemplínskeho múzea v Michalovciach.

Druhý deň pokračovala konferencia prednáškami z banických múzeí, prezentačné aktivity Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici predstavila Zuzana Denková a zbierky etnografického charakteru a ich miesto v novej expozícii baníctva a hutníctva Gemera priblížili Jaroslava Neubauerová a Pavol Lackanič z Banického múzea v Rožňave. Nasledovala prednáška Eleny Beňušovej z Oravského múzea o etnografickej expozícii v priestoroch historickej stavby a Ludmila Mitrová pripravila prednášku o možnostiach využitia moderných technológií v múzeách. Trenčianske múzeum zastupoval Štefan Gemza, ktorý prezentoval etnografiu v Novom Meste nad Váhom, Adriana Daneková predstavila podoby prezentácie v Múzeu kultúry Rómov na Slovensku a Libuša Jačudová vy-

Banické múzeum v Rožňave v roku 2019

(Pokračovanie z 1. strany)

Banické múzeum v Rožňave má pre svojich návštevníkov a verejnosť pripravené aj v nasledujúcom roku 2020 nové výstavy, podujatia a prednášky, ktoré Vás k nám do múzea, verím, že opakovane priťahujú. Hlavnou témou budúceho roka budú pamiatky UNESCO na Gemi, na ktorú sa bude viazať veľká časť našich aktivít. O pláne

výstav a podujatí Banického múzea v Rožňave sa dozviete na poslednej strane Múzejných novín, na internetovej stránke múzea (www.banmuz.sk), prípadne facebookovskej stránke múzea či na instagrame.

Budeme veľmi radi, ak naše aktivity oceníte a podporíte Vaším záujmom. Tešíme sa na spoluprácu a Vašu návštevu.

Pavol Lackanič, riaditeľ

stavnú činnosť Múzea ľudovej umeleckej výroby v Stupave. Vydavateľskú činnosť Ústredia ľudovej umeleckej výroby predstavila Diana Némethová a záverečná prednáška patrila Michale Škodovej, ktorá priblížila spoluprácu Novohradského múzea a galérie v Lučenci s miestnou samosprávou a občianskymi združeniami.

Súčasťou obidvoch dní boli okrem prezentovaných prednášok aj pod-

netné diskusie. Podrobne hodnotili vývoj múzejnej prezentácie od roku 1989 a zároveň reagovali na súčasnú situáciu v múzejníctve. Potreba prehodnocovania foriem prezentácie a miery využitia nových technológií je nevyhnutná, pretože základom múzea sú stále zbierkové predmety, ich ochrana, odborné spracovanie a následne vhodná prezentácia verejnosti.

Barbora Šumská

Zasadnutie Komisie pre zbierky dejín techniky Zväzu múzeí na Slovensku v Banickom múzeu v Rožňave

V dňoch 10. - 11. 10. 2019 sa v Zážitkovom centre Sentinel Banického múzea v Rožňave uskutočnilo zasadnutie Komisie pre zbierky dejín techniky Zväzu múzeí na Slovensku. Na podujatí sa zúčastnili pracovníci z rôznych múzeí Slovenska. Okrem Slovenského technického múzea Košice prijal pozvanie pracovníci Novohradského múzea a galérie v Lučenci, Múzea Spiša, Múzea Mikuláša Thegeho Konkolyho z Hurbanova a ďalší.

V prvý deň zasadnutia sa uskutočnil odborný seminár na tému Znak originality - označovanie autenticity a originality československých výrobkov, s podtémou Tohtoročné výročia osobnosti vedy a techniky na Slovensku. Účastníci si pripravili zaujímavé prezentácie, zamerané na významné výrobné prevádzky, ako Novohradské sklárne Lučenec, Meopta, Metra, Tesla Orava. Prednášky v rámci podtémy priblížili účastníkom významné osobnosti vedy a techniky Slovenska, ako Aurel Stodola, Maximilán Hell, Wolfgang Kempelen, Milan Rastislav Štefánik, či Jozef Volný. Zo strany Banického múzea v Rožňave si mohli účastníci okrem prehliadky expozícií, predovšetkým novej Expozičie baníctva a hutníctva, vypočuť prednášku Jaroslavy Neubauerovej o jednej z najzaujímavejších

zbierok Banického múzea - poľnej šachtovej peči z Gemerského Sadu z 11. - 12. storočia. Pec bola objavená v rámci archeologického výskumu, pod vedením RNDr. Kláry Fúryovej v lokalite Gemerský Sad v roku 1982. Patrí medzi najstaršie hmotné dokumenty hutníckej výroby v našom regióne. Súčasťou prednášky bola aj premiéra zdigitalizovaného a upraveného dokumentu o vyňatí šachtovej pece z terénu - príprava a prevoz do Banického múzea v roku 1986.

Na seminári sa mala možnosť zúčastniť aj verejnosť. Zborník prednášok by mal vyjsť do konca roka. Už sa naň tešíme! Je veľmi dobré, že sa v rámci podobných akcií môžeme spoznávať a podeliť sa so svojimi skúsenosťami s kolegami z iných múzeí.

Gabriela Kolesárová

Poklady Železníka

Jednou z organizácií spolupracujúcich s Banickým múzeom v Rožňave je aj Občianske združenie Skryté poklady Slovenska. Táto spolupráca začala pred niekoľkými rokmi počas príprav dokumentárneho filmu Železník. Medzi hlavné aktivity, o ktoré sa združenie v spolupráci s rôznymi ďalšími organizáciami snaží, je obnova a zatraktívnenie unikátnej pamiatky súvisiacej s banickou históriou Gemera, budovu historického kina v Železníku.

Pôvodne manipulačná budova postavená pri vchode dedičnej štólne Ladislav sa v roku 1929 stala prvým kinom v okrese Revúca, a počas desiatok rokov prevádzky bola obľúbeným miestom hneď niekoľkých generácií divákov nielen priamo zo Železníka ale aj z okolia. Staviteľom a pôvodným vlastníkom budovy bola Rimamuránsko-šalgótarjárska železiarska účastinná spoločnosť. Po 2. svetovej vojne došlo k znarodeniu baní a kino bolo od 50. rokov známe pod menom Stachanov. Ťažba železnej rudy tu bola ukončená už v polovici 60. rokov, ale kino slúžilo svojmu účelu aj naďalej. Začiatkom 90. rokov bol dokonca Železník vyhlásený za pamiatkovú zónu a viacero budov vrátane budovy kina bolo neskôr zapísaných aj do zoznamu národných kultúrnych pamiatok. Ich technický stav sa ale postupne zhoršoval, tomu smutnému osudu neunikla ani budova kina.

V posledných rokoch však chárajúcej budove a jej okoliu svitá na lepšie časy a vďaka nezištnej pomoci dobrovoľníkov sa postupne mení na miesto, ktoré môže prilákať do regiónu návštevníkov. Počas viacerých brigád bolo upratané okolie budovy aj s vchodom dedičnej štólne Ladislav, boli vybudované chodníky, pribudli lavičky, informačné panely a príležitostne sa tu znova aj premieňa. Hlavným cieľom je však omnoho náročnejšia komplexná obnova budovy. Po jej ukončení tu má byť nielen kino, ale aj menšia expozícia dokumentujúca baníku históriu Železníka, informačné centrum pre návštevníkov a knižnica, takže okrem turistov bude znova slúžiť aj miestnym obyvateľom.

Pre lepšiu propagáciu tohto nevedného miesta sa 25. augusta 2018 konalo podujatie s názvom Poklady

Železníka, na ktoré nás pozval pán Ladislav Bene, ktorý je hlavným iniciátorom obnovy. Ja osobne som tu bol prvýkrát, aj keď množstvo miest mi bolo známych vďaka bohatému archívu historických fotiek zo zbierok Banického múzea. Spolu s kolegyňou sme sa zúčastnili komentovanej pre-

Budova kina v Železníku

hliadky jednotlivých častí Železníka, po ktorej nasledovala prednáška. Predstavili sme nákladné lanovky ktoré v minulosti prepravovali železnú rudu vyťaženú v miestnych baniach. Bodkou za úspešnou akciou bolo večerné hudobné vystúpenie. Pripravené bolo aj občerstvenie a celé podujatie sa nieslo v príjemnej

atmosfére. Potešil aj veľký záujem verejnosti, bol to dobrý pocit vidieť, že hľadisko kinosály znova ožilo.

Po úspechu prvého ročníka sme aj v roku 2019 s radosťou prijali pozvanie na pokračovanie podujatia Poklady Železníka, ktoré bolo vo viacerých ohľadoch ešte úspešnejšie. Takmer na deň presne, 24. augusta 2019 sme sa znova stretli pri kine a okrem komentovanej prehliadky po už známych miestach sme sa pozreli aj do čerstvo zrekonštruovanej banickej kaplnky. Hľad zahnal skvelý guláš a miestne špeciality v podobe chutných koláčov a gemerských guliek a potom už nasledovala dvojica

a tí najšťastnejší si z podujatia odniesli aj ceny z tomboly.

Pánovi Benemu, celej jeho rodine aj všetkým organizátorom a ľuďom ktorí pomohli pri príprave a realizácii týchto vynikajúcich podujatí sa chceme veľmi pekne poďakovať za ich pohostinnosť a za všetko čo pre Železník robia. Želáme veľa úspechov aj v budúcnosti, bolo nám čťou aspoň malou mierou tiež prispieť k úspechu týchto podujatí a budeme radi, ak bude táto naša spolupráca pokračovať aj v budúcnosti.

Na záver by sme radi vyzvali čitateľov, ktorí Železník doteraz nenavštívili, aby tiež spoznali jeho poklady.

prednášok. Prvú z nich si pripravili členovia Občianskeho združenia Gotická cesta, ktorí predstavili unikátne gotické kostoly Gemera, v druhej sme predstavili históriu blízkej úzkokoľajky z Rákošskej Bane do Sirku a niekoľko ďalších zaujímavostí z banickej histórie Železníka. Skvelý večer aj tentokrát zakončil koncert, ktorý roztancoval väčšinu zúčastnených

Je to jedinečné miesto ktoré si Vás určite získa. Okrem samotného Železníka odporúčame pozrieť aj ďalšie miesta spojené s históriou baníctva v blízkom okolí, napríklad vysokú pec v Červeňanoch alebo Rákošskú Baňu, kde bola nedávno tiež zriadená expozícia dokumentujúca históriu baníctva.

Norbert Mogyorósi

Akvizičná činnosť pracovníkov Banického múzea v Rožňave

Tak ako každý rok, aj v priebehu tohto roka 2019 zamestnanci Banického múzea v Rožňave svojou akvizičnou činnosťou získali nové cenné zbierkové predmety pre múzeum.

Komisia na tvorbu zbierok zasadala v priebehu roka trikrát a schválila prijatie 571 kusov predmetov za zbierkové predmety. Z toho počtu bolo 453 kusov získaných kúpou vďaka finančnej podpore zo zdrojov zriaďovateľa - Košického samosprávneho kraja v hodnote 6 526 EUR. Zvyšných 120 kusov v

nadobúdacej hodnote 1 130 EUR múzeum získalo darom. Zbierkové predmety sú zaradené do rôznych zbierkových fondov ako Baníctvo a hutníctvo, História I do roku 1918, História II od roku 1918 - súčasnosť, Výtvarné umenie, Speleológia, Militária.

Z nadobudnutých zbierkových predmetov odborní pracovníci múzea majú veľkú radosť a veria, že aj návštevníkom sa pri ich budúcej prezentácii budú páčiť!

Denisa Ambrúžová

Jaroslava Neubauerová

VÝSTAVY A PLÁNOVANÉ PODUJATIA v Baníckom múzeu v Rožňave v roku 2020

Plánovaný termín:	Názov:	Obsah výstavy/podujatia:
do 30.1.2020	Z diel letných sympózií Tvorivého spolku ROVÁS (eNRA) 2019	výstava výtvarných diel z Letného tábora 2019
do 10.2.2020	Čo bolo pred rokom 1989?	výstava o tzv. období socializmu a 30. výročiu Nežnej revolúcie
6.2. – 29.3.2020	Roland Neupauer – 40. jubilejná výstava	jubilejná výstava pri príležitosti 40. rokov umelca
13.2. – 29.4.2020	Kúpeľníctvo v Gemeri v 19. storočí	výstava prezentujúca vývoj kúpeľníctva v Uhorsku a na Gemeri
29.2. – 8.3.2020	Jarné prázdniny v Baníckom múzeu **	múzejno-pedagogické aktivity pre prázdninujúce deti a ich rodičov
marec – apríl 2020	Veľkonočné tvorivé dielne	oblíbený cyklus tvorivých dielní s veľkonočnou tematikou
2.4. – 4.5.2020	Milan Kapusta – jubilejná výstava	jubilejná výstava známeho fotografa pri príležitosti jeho 50. narodenín
22.4.2020	Deň Zeme **	podujatie pre verejnosť zamerané na ochranu prírody
6.5. – 30.9.2020	Gróf Dionýz Andrassy – mecén a milovník umenia *	výstava výtvarných diel grófa Dionýza Andrassyho v jeho vlastnej obrazárni
7.5. – 30.6.2020	Henrieta Kováčová	jubilejná výstava mladej umelkyne, ktorá má korene v Rožňave
12.5. – 31.8.2020	Retrospektíva	história fotografovania v Rožňave od počiatkov po súčasnosť – fotografický klub PIX-XL
15.5.2020	Múzejný deň 2020: UNESCO **	podujatie pre žiakov ZŠ a MŠ tento rok zamerané na pamiatky UNESCO
16.5.2020	Noc múzeí a galérií 2020 v Baníckom múzeu v Rožňave ***	večerná a nočná prehliadka všetkých expozícií a výstav v múzeu
jún 2020	Deň detí v Baníckom múzeu **	každoročné podujatie pre deti pri príležitosti MDD
11.6. – 31.8.2020	Základná umelecká škola	každoročná výstava absolventov ZUŠ Rožňava
jún – august 2020	Geo workshopy **	workshopy pre verejnosť s využitím Geologickej bádateľne
júl – august 2020	Múzejný tábor 2020 – letné múzejno-pedagogické dni pre deti	každoročný letný múzejný tábor, v roku 2020 zameraný na UNESCO
7.7. – 27.10.2020	UNESCO	výstava venovaná pamiatkam UNESCO na Gemeri
september 2020	Deň Európskeho kultúrneho dedičstva 2020	každoročné celoeurópske podujatie
september 2020	Deň baníkov 2020	podujatie pre verejnosť zamerané na banícke tradície a históriu
10.9. – 31.10.2020	Mlyn Baska Malom 2020	výstava výtvarného tábora MLYN 2020
september – október 2020	Živé múzeum – Divadelníctvo v súčasnosti	interaktívne múzejno-pedagogické predstavenie súčasného divadelníctva, pri príležitosti Roka slovenských divadiel (2020)
5.11.2020 – 31.1.2021	Erik Šille	autorská výstava výtvarných diel známeho umelca
10.11. – 31.1.2021	Miroslav Hujdič	celoživotné dielo známeho rožňavského jaskyniara, fotografa a umelca
december 2020	Vianočné tvorivé dielne	každoročné tvorivé dielne so zameraním na vianočnú tematiku

Navštívte STÁLE EXPOZÍCIE a PRACOVISKÁ Banického múzea v Rožňave:

Historická expozícia - prezentačný múzejný depozitár

Šafárikova 31, 048 01 Rožňava,
tel.: 058/734 37 10

Zážitkové centrum SENTINEL

Šafárikova 43, 048 01 Rožňava,
tel.: 058/734 40 98

- Expozícia baníctva a hutníctva Gemera
- Čas pary v Baníckom múzeu
- Banské pracoviská
- Expozícia prírody Slovenského krasu a príľahlych oblastí
- Geologická bádateľňa (v sezóne)

Galéria Banického múzea v Rožňave

Námestie baníkov 25, 048 01 Rožňava, tel.:
058/732 30 41

Andrassyho obrazáreň v Krásnohorskom Podhradí

Lipová 122, 049 41 Krh. Podhradie
Obrazáreň je otvorená len v sezóne (máj - september) vždy v čase 13:00 - 17:00 hod.

Viac informácií:

info@banmuz.sk, 058/734 37 10,
www.banmuz.sk

- všetky výstavy budú inštalované v Galérii Banického múzea v Rožňave, Nám. Baníkov 25, okrem:

* sezónna výstava bude inštalovaná v Andrassyho obrazárni, Lipová 122, Krásnohorské Podhradie

** podujatie sa uskutoční v Zážitkovom centre SENTINEL

*** podujatie vo všetkých prevádzkach múzea

Zmena programu výstav a podujatí vyhradená! Aktuálne informácie na www.banmuz.sk

Kolektív pracovníkov Banického múzea v Rožňave sa teší na Vašu návštevu!

Múzejné noviny

Vydáva: Banické múzeum v Rožňave,
Šafárikova 31, 048 01 Rožňava
Zodp. redaktor: Pavol Lackanič
Vychádza raz ročne.
Príspevky neprešli jazykovou úpravou.
Tlač a graf. úprava:
ROVEN Rožňava, s.r.o.,
Betliarska cesta 4, 048 01 Rožňava